

Visitation

Syfte

Att tydliggöra rutiner vid behov av visitation av barn och ungdomar inom NU-sjukvården (NU). Med visitation menas undersökning av persons kläder och av vad personen har på sig eller har med sig.

Bakgrund

Det finns behov av förtydliganden kring visitation av barn- och ungdomar upp till 17 år inom NU-sjukvårdens verksamheter. Grundregeln är att visitation inte kan göras mot patientens vilja. Legitimerad läkare på NÄL kan skriva vårdintyg på ett barn upp till 17 år. Barn- och ungdomspsykiatri (BUP) på NÄL kan inte bedöma vårdintyget på plats vilket är förutsättning för tvångsåtgärder enligt Lagen om psykiatrisk tvångsvård (LPT). Under nödvärnssituationer kan varje läkare ta ställning till om hen ska använda sig av nödregeln.

Psykiatrisk tvångsvård avseende patienter upp till 17 år inom NU-sjukvården

I dagsläget sker endast öppenvård och ingen heldygnsvård inom BUP NU-sjukvården. På NÄL finns barnpsykiatrisk akutmottagning. Patienter från NU-sjukvårdens upptagningsområde får heldygnsvård på BUP Södra Älvsborgs Sjukhus (SÄS). På SÄS finns en chefsöverläkare och förutsättningar för kvarhållningsbeslut och intagningsbeslut enligt

LPT samt möjlighet till heldygnsvård. När en patient tagits in med tvång enligt LPT får en kroppsvisitation och en yttlig kroppsbesiktning göras som tvångsåtgärd enligt LPT. Inom NU-sjukvården har BUP inte längre en chefsöverläkare, heldygnsvård och förutsättningar för tvångsåtgärder enligt LPT för barn upp till 17 år finns därför inte längre på NÄL.

Nöd och nödvärnsrätt

Nöd och nödvärn inom straffrätten ligger under kategorin rättfärdigande omständigheter som gör en gärning tillåten. I [brottsbalken](#) 24 kap. 4 § brottsbalken framgår föreskrifter om nöd. Nödvärnsregeln i brottsbalken ger alla rätt att bruka våld i vissa fall.

Nöd

En nödsituation föreligger då någon riskerar dö, lida person- eller egendomsskada eller då något annat intresse föreligger som generellt sett anses vara skyddsvärt. Det måste finnas ett behov för nödhandlingen, den måste avse att avhjälpa nöden, [24 kap. 4 § brottsbalken](#).

Medarbetare kan exempelvis handla i nöd för att handgripligen hindra en person att skada sig själv. Den egna våldsanvändningen ska vara försvarlig och stå i proportion till vad man kan vinna med ingripandet, se [Säkerhetshandboken](#).

Nödvärn

Rätten till nödvärn gäller vid ett påbörjat eller överhängande brottsligt angrepp. Huvudregeln är att våld kan bemötas med lika våld. Så länge som den nödvärnsberättigade i sin våldsanvändning inte passerar gränsen för vad som är uppenbart oförsvarligt, så begår denne inte ett brott, [24 kap. 1 § brottsbalken](#)

Det innebär att en medarbetare i en akut nödsituation har laglig rätt att försvara sig mot fysiskt angrepp. Lagen ger även rätt att

hjälpa en annan person som utsätts för angrepp, exempelvis en medarbetare eller patient, se [Säkerhetshandboken](#).

Arbetsbeskrivning

- Tvångsåtgärder enligt LPT kan inte göras på NÄL avseende patienter upp till 17 år.
- Läkare bedömer om det föreligger nöd enligt nödvärnsregeln, om det finns behov av visitation för att hindra patienten att skada sig.
- 1. Läkaren behöver ta ställning till behov av vårdintygsbedömning.
2. Efter att vårdintyg är utfärdat kontakter läkaren bakjouren på BUP SÄS via sjukhusets växel, **033-616 10 00** för vidare kommunikation och planering angående transport till Borås.

Ansvariga

Ansvariga för att rutinen följs är Verksamhetschef, vårdenhetschef och medicinsk ledningsansvarig läkare.

Uppföljning och utvärdering

Verksamheten ansvarar för att följa upp att rutinen följs. Avsteg från rutinen rapporteras i MedControl PRO.

Referenser och relaterade dokument

[Brottsbalken](#)

[Lag \(1991:1128\) om psykiatrisk tvångsvård | Sveriges riksdag](#)

[Säkerhetshandboken](#).

Information om handlingen

Handlingstyp: Rutin

Gäller för: Barn- och ungdomspsykiatri

Innehållsansvar: Maria Carlsson, (marca81), Utvecklingsledare

Granskad av: Ilona Ahlstrand, (iloah1), Vårdenhetschef,
Ragnheidur Sigurdardóttir, (ragasi), Överläkare, Daniel Vestberg,
(danve1), Överläkare

Godkänd av: Emma Utter Eckerdal, (emmut1), Verksamhetschef

Dokument-ID: NU10094-2020762173-92

Version: 2.0

Giltig från: 2025-01-28

Giltig till: 2027-01-28